

Rammeaftale | 2019 - 2020

Rammeaftalen for det specialiserede socialområde
og specialundervisningsområdet for de 22 syddanske kommuner
og Region Syddanmark

Syddanmark

Indledning

Kommunerne bærer ansvaret for koordineringen af det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. I forbindelse med dette arbejde udarbejdes der en rammeaftale, der skal godkendes af kommunalbestyrelserne og Regionsrådet.

Rammeaftalen er kommunalbestyrelsernes og Regionsrådets redskab til på tværs at styre den faglige udvikling, kapacitet og økonomi på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Rammeaftalen består af en Udviklingsstrategi og en Styringsaftale. Nærværende rammeaftale gælder for 2019 – 2020. Rammeaftalen beskriver bl.a. hvordan køb og salg af pladser skal afregnes imellem kommunerne, og imellem kommunerne og regionen, samt hvordan takster udregnes. Det er også i Rammeaftalen, at regler for nedlukning af tilbud reguleres.

Samarbejdet mellem de 22 syddanske kommuner og Region Syddanmark er gennem årene vokset, og vi samarbejder ikke længere, fordi vi skal, men fordi vi vil. Vi har brug for hinanden – vi skal gro og udvikle os med udgangspunkt i en fælles tilgang til mennesker, hvor opgaven er i centrum.

Indsatser

Erfaringen siger, at det er vanskeligt at forudsige fremtiden på socialområdet – målgrupper og behov ændrer sig konstant. I Socialdirektørforum ønsker vi, at kunne imødegå de skiftende behov. Indsatserne i Rammeaftalen 2019-2020 vil derfor være overordnede.

Rammeaftale for 2018 havde fokus på tre områder:

- Øget fokus på effekt
- Fokus på hvordan kommunerne kan understøtte, at borgerne er en aktiv del af samfundet.
- Øget fokus på koordinerende socialpsykiatriske indsatser og sektorovergange.

Disse indsatser er udpeget på baggrund af politiske input som fremkom på temadag om Rammeaftalen i 2017.

Indsatserne vil fortsat være i fokus i 2019-2020.

Vi har i Syddanmark stor fokus på psykiatri og sektorovergange. Vi har i løbet af 2018 igangsat følgende projekter på psykiatriområdet:

- Sammen om psykiatri – et projekt i samarbejde mellem Region Syddanmark og de 22 kommuner i Syddanmark. Udgangspunktet er, at vi skal finde bedre metoder til samarbejde om de enkelte borgere.
- SATSpuljeprojekt "Vi bygger bro" – fælles undervisning for medarbejdere i behandlingspsykiatrien og kommunerne med fokus på borgere med psykisk sygdom og samtidigt misbrug.

- SATSpuljeprojekt ”Afprøvning af en fremskudt regional funktion i børne- og ungdomspsykiatri”. Fælles ansøgning mellem Region Syddanmark og Socialdirektørforum. Puljen søges i foråret 2018 og som vil blive implementeret i 2019-2020
- Kommunerne i Syddanmark har siden 2015 deltaget i projektet Sammen om Velfærd – en proces som startede allerede i 2012. Sammen om Velfærd er et tværsektorielt, tværfagligt og tværorganisatorisk samarbejde mellem de 22 kommuner i Syddanmark, Region Syddanmark, SDU, UCL, UCSyd og de 4 SOSUskoler. Projektet dækker social- og sundhedsområdet og projektets fokus er:
 - Udvikling af grunduddannelserne
 - Udvikling af efter/videreuddannelses tilbud
 - Udvikling i egen organisation.

For yderligere information om aktiviteter og projekter igangsat i Sammen om Velfærd:

<http://www.sammenomvelfaerd.nu/>

Ud over de allerede igangsatte projekter vil vi have fokus på sektorovergange, og på hvordan vi samarbejder bedst med borgerne i fokus.

Tendenser og behov

På det specialiserede socialområde går det stærkt. Nye målgrupper dukker op – andre forsvinder. Nye metoder medfører ny tilgang til de indsats, som borgerne modtager. Det betyder, at det er en vanskelig opgave at lave prognoser og analyser af tendenser og behov.

I Syddanmark foretages der løbende afdækninger af tendenser og behov for specifikke målgrupper, så snart der er tegn på ændringer. Endvidere indhentes det faktiske belægningsprocenter for tilbuddene i Rammeaftalen to gange årligt samt der afholdes drifts- og belægningsmøder med Region Syddanmark 3-4 gange årligt

Styring af udgifterne

Der vil i 2019 og 2020 være fokus på, at de samlede udgifter på det specialiserede socialområde i Syddanmark skal falde, minimum fastholdes i forhold til året forinden i alle kommuner og regionen. Der tages dog højde for pris- og lønfremskrivning, hvilket i praksis betyder, at udgifterne fra 2018 til 2019 maksimalt må stige med KL's pris og lønfremskrivning. Tilsvarende må udgifterne fra 2019 til 2020 ligeledes maksimalt stige med KL's pris og lønfremstigning. Dette skal ske ved at fastholde fokus og øget effektivisering på de tilbud, der eksisterer samt via fokus på udvikling af nye og effektfulde tilbud.

I 2019 og 2020 vil Socialdirektørforum analysere udvalgte udgiftsområder, der er i risiko for at stige enten som følge af demografi eller pres på kvaliteten. Hvis områder tegner til at udvikle sig bekymrende, vil dette forsøges imødegået i fællesskab.

Med henblik på at følge og styre udgifterne på det specialiserede socialområde udarbejdes følgende:

-
- En beskrivelse af udviklingen af udgifter på det specialiserede socialområde i Syddanmark. Der skal som en del af analysen ses på mulige årsager til udgiftsudviklingen.
 - En beskrivelse af udviklingen af antal sager og antal særligt dyre sager. Beskrivelsen skal blandt andet anvendes som forklaringsvariabel i forhold til udviklingen af udgifterne på det specialiserede socialområde i Syddanmark.
-

Kommunerne arbejder i dag, i højere grad end tidligere, på at støtte borgere i eget hjem. Det har den positive konsekvens, at flere borgere kan blive hjemme i egen bolig. Det medfører dog også, at tyngden blandt borgere på eksempelvis botilbud og i tilbud efter servicelovens § 85 vokser.

Opfølgning på belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark

Kommunerne og regionen ønsker at følge belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark. Kommunerne og regionen vil derfor løbende indsamle data vedrørende belægningen på tilbud på det specialiserede socialområde i Syddanmark.

Udnyttelsesgraden af klyngetilbud og de højt specialiserede tilbud med regional betydning skal løbende følges af Socialdirektørforum, og derfor skal kommunerne og regionen to gange årligt indberette belægningsprocenterne for at sikre et overblik over brugen af disse tilbud.

Der indberettes gennemsnitlige belægningsprocenter for tilbud hvor den faktiske belægningsprocent afviger 5 % eller mere fra den budgetterede belægningsprocent. Der indberettes på tilbuds niveau. Det skal ved disse tilbud angives, om det vurderes, at afvigelsen medfører en efterregulering af underskud eller overskud, som har betydning for taksten. Endvidere beskrives, om der er udfordringer med belægningen, herunder om der er igangsat initiativer som følge af afvigelsen mellem budgetteret belægning og den faktiske belægning.

-
1. Kommunerne og Region Syddanmark skal senest den 1. maj 2019 og 2020 indberette de gennemsnitlige belægningsprocenter for første kvartal 2019 og 2020.
 2. Kommunerne og Region Syddanmark skal senest den 1. november 2019 og 2020 indberette de gennemsnitlige belægningsprocenter for de første tre kvartaler i 2019 og 2020.
-

Belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark

Repræsentanter fra Socialdirektørforum afholder belægnings- og driftsmøder med Region Syddanmark for at følge udviklingen for behov for pladser tæt og med henblik på tidlig dialog om eventuelle udfordringer vedrørende drift og belægning på tilbuddene mm.

Sikring af effektiv drift

Der skal sikres en effektiv drift af de sociale tilbud.

Den enkelte udbyder af tilbuddene skal løbende tilpasse driftsudgifterne ved vigende belægning. Dette gøres for at minimere en eventuel efterregulering som følge af mindre belægning end forudsat ved udarbejdelsen af taksterne. Der skal også løbende arbejdes på at effektivisere driften som et redskab til at styre udgiftsudviklingen på området.

Ved oprettelse af nye pladser, hvortil der skal hjemtages borgere, skal handlekommunerne i så god tid som muligt meddele dette til de berørte udbydere. Det vil give udbyderne mulighed for at foretage de fornødne driftstilpasninger. Ved revisitation af borgere til tilbud i egen kommune forpligter udbyderen sig til at arbejde positivt sammen med handlekommunen i forhold til dennes ønsker om at flytte borgeren.

Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Kommuner og regioner har på tværs af landet fokus på tværgående koordination og udvikling af de sikrede institutioner.

Der er i 2019 tre landsdækkende undervisningstilbud, fire landsdelsdækkende undervisningstilbud, tre øvrige landsdækkende tilbud samt otte tilbud med sikrede afdelinger.

I bilag 3 ses opgørelse af kapacitet og belægning samt behov og efterspørgsel for lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Særligt for Styringsaftalen

Styringsaftalen lægger rammerne for kapacitets- og prisudviklingen for de tilbud, som Styringsaftalen omfatter. Styringsaftalen sikrer, at der tages stilling til de styringsmæssige forhold ved kommunernes køb og salg af pladser samt regionens salg af pladser. Styringsaftalen skal med andre ord sikre klare spilleregler for samarbejdet mellem køber og sælger.

Aftaler indgået i rammeaftaler kan kun binde rammeaftalens parter. Det betyder, at Styringsaftalen alene regulerer køb og salg inden for Syddanmark. I forhold til køb og salg uden for Syddanmark forpligter kommunerne og Region Syddanmark sig derfor til, at der ved hvert køb fremadrettet udarbejdes en konkret og individuel betalingsaftale, der regulerer forpligtelsen for såvel køber som sælger. Betalingsaftalen skal tage udgangspunkt i takstprincipperne i Styringsaftalen i Syddanmark og skal indeholde aftaler om forhold som underskudsdeling, takst, afregning mm. Såfremt driftsherren ikke skriver i de fremadrettede købsaftaler, at det er takstprincipperne i Styringsaftalen i

Syddanmark, der er gældende, vil der være 100 procents driftsherre ansvar ved en eventuel underskuddsdækning for disse kommuner uden for regionen.

Tilbud omfattet af Styringsaftalen

Tilbudstyper benævnt i bilag 5, der anvendes af andre kommuner end driftsherrens kommune, er omfattet af Styringsaftalen. Det samme gælder regionale tilbud der, som følge af regionens status som udelukkende driftsherre, altid vil indeholde tilbud, der sælges til andre parter. De konkrete tilbud omfattet af Styringsaftalen fremgår af bilag 8.¹

Lokale tilbud er delvist omfattet af Styringsaftalen, idet der skal orienteres om ændringer i normering, hvis det forventes at have en væsentlig indvirkning på andre kommuners tilbud, se bilag 11 om ændringer i Styringsaftaleperioden samt bilag 12 om ændringer af kapacitet ved årsskifte. Tilbuddene på det specialiserede socialområde er inddelt i tre kategorier:

Højt specialiserede tilbud med regional betydning

Tilbud, som af kommunerne i Syddanmark vurderes, at være de mest specialiserede tilbud- fordelt på målgrupper. Disse tilbud er omfattet af Styringsaftalen.²

Klyngetilbud

Tilbud hvor driftskommunen sælger pladser til en eller flere andre kommuner. Klyngetilbud er omfattet af Styringsaftalen.³

Lokale tilbud

Tilbud der er oprettet og drevet med sigte på egne borgere, men hvor der kan ske salg af enkelte pladser til andre kommuner (disse indgår i form af et udtræk fra Tilbudsportalen). De lokale tilbud er delvist omfattet af Styringsaftalen. Hvis der sælges pladser til andre kommuner skal takstprincipperne i Styringsaftalen anvendes.

Tilbud kan ikke ændre kategori i løbet af året. Ændret kategorisering sker årligt i forbindelse med Styringsaftalen for det næstfølgende år.

Overtagelse af tilbud fra region/kommune

Kommunalbestyrelsen kan én gang i hver valgperiode overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. Næste mulighed for overtagelse er den 1. januar 2020. En kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud, skal i valgperioden 2018 - 2022 meddele dette til regionsrådet senest den 1. januar 2020. Overtagelse skal ske senest den 1. januar 2021.

¹ Tilbud og takster indberettes i efteråret 2018. Bilaget ligger klar på www.socialsekretariatet.dk ultimo 2018.

² Højt specialiserede tilbud med regional betydning: Tilbud med en takst på 2000 kr. eller derover, der sælger pladser til minimum 4 kommuner (udover udbyderkommunen) eller sælger minimum 40 % af deres pladser til andre kommuner. Derudover vurderer den enkelte kommune og Region Syddanmark kategoriseringen i forhold til andre faktorer såsom faglighed, behov, specialisering og kompleksitet.

³ Klyngetilbud: Tilbud, der sælger pladser til andre kommuner samt har en takst under 2000 kr. og som ud fra andre faktorer såsom faglighed, behov, specialisering og kompleksitet ikke vurderes som et højt specialiseret tilbud med regional betydning.